

ΔΕΛΤΙΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΕΤΟΣ 75ο • ΤΟΜΟΣ 75ος • ΑΡΙΘΜΟΣ 1684

Β΄ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2021

απόψεις

Τα αριθμητικά δεδομένα των φορολογικών καταλογισμών και η φοροδιαφυγή

Πρόσφατα δόθηκαν στη δημοσιότητα στατιστικά και αριθμητικά στοιχεία για τις ελεγχθείσες από την ΑΑΔΕ φορολογικές υποθέσεις, οι οποίες παραπέμφθηκαν στην Αρχή για την Καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες εντός του χρονικού διαστήματος 1.1.2016 – 28.2.2021. Η παραπομπή έλαβε χώρα, προκειμένου να διερευνηθούν ενδείξεις για τη στοιχειοθέτηση του αδικήματος του ξεπλύματος «μαύρου» ή/και «βρώμικου» χρήματος. Οι υποθέσεις αυτές ανήλθαν σε 8.480 και αφορούσαν συνολικά σε ποσό ύψους σχεδόν 14 δις ευρώ. Κατά το αυτό χρονικό διάστημα, με τις επιμέρους ελεγκτικές της υπηρεσίες, η φορολογική αρχή υπέβαλε 1.095 μνηυτήριες αναφορές που αντιστοιχούσαν σε ποσά 2,5 περίπου δις ευρώ, με υπόνοιες φοροδιαφυγής. Τέλος, για τη διενέργεια ελεγκτικών επαληθεύσεων, η ως άνω Αρχή απέστειλε στις φορολογικές υπηρεσίες 2.187 έγγραφα παροχής πληροφοριών για 4.978 πρόσωπα για τα οποία υπήρχαν ενδείξεις σχέσεων τους με υποθέσεις «μαύρου» χρήματος, πιθανώς σχετιζόμενου με φοροδιαφυγή (κάθε έγγραφο είναι πιθανόν να περιλαμβάνει περισσότερα του ενός ονόματα).

Αναλυτικά, τα στοιχεία που δόθηκαν στη δημοσιότητα έχουν ως ακολούθως:

Υποθέσεις της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες (την περίοδο 1/1/2016-28/02/2021)						
Περίοδος αναφοράς	Πλήθος εγγράφων παροχής πληροφοριών Αρχής	Πλήθος εμπλεκόμενων προσώπων των εγγράφων παροχής πληροφοριών της Αρχής	Πλήθος υποθέσεων για τις οποίες εκδόθηκε εντολή ελέγχου	Πλήθος υποθέσεων που οριστικοποιήθηκαν	Βεβαιωθέντα ποσά (ευρώ)	Εισπραχθέντα ποσά (ευρώ)
2016	418	628	283	78	1.058938.63	249.929,05
2017	642	1.335	409	221	5.181.487,82	187.386,25
2018	368	803	870	378	26917.756.67	1.603.853.61
2019	481	1.413	548	380	87.147.312.68	1.606.584.88
2020	259	706	405	267	36.795.207.48	2.163.073.73
Ιανουάριος 2021	11	75	36	38	11.701.856.77	496.603.42
Φεβρουάριος 2021	8	18	51	10	388.719,95	55.529,95
Σύνολο	2.187	4.978	2.529	1.372	169.191.280,00	6.362.960,89

Τα νούμερα και τα ποσά είναι εντυπωσιακά. Γεννούν την πεποίθηση ότι επιτέλους η φοροδιαφυγή περιορίζεται. Επιτέλους, διογκώνεται η φορολογική βάση, με περαιτέρω θετική συνέπεια τη δυνατότητα ελάφρυνσης του φορολογικού βάρους από τις πλάτες των συνεπών φορολογούμενων, οι οποίοι εξάλλου στήριξαν τη χώρα και εμπόδισαν την πτώχευση του κράτους κατά τα τελευταία χρόνια της μεγάλης ύφεσης.

Αν, όμως, μελετήσουμε προσεκτικότερα τα αριθμητικά δεδομένα που δόθηκαν στη δημοσιότητα, μάλλον θα διαφευστεί η πεποίθησή μας αυτή. Από τις 2.529 υποθέσεις για τις οποίες εκδόθηκε εντολή ελέγχου, οριστικοποιήθηκαν τα αποτελέσματα των ελεγκτικών επαληθεύσεων σε μόλις περίπου τις μισές (1.372). Και το πιο δυσάρεστο, από το συνολικά βεβαιωθέν ποσό ύψους 169.191.280 ευρώ, εισπράχθηκαν συνολικά μόλις 6.362.960 ευρώ. Ντουφεκιές, λοιπόν, στον αέρα; Τα νούμερα και κυρίως η αβυσσαλέα δυσαναλογία μεταξύ βεβαιωθέντων και εισπραχθέντων πρέπει να μας προβληματίσει.

Η αδυναμία είσπραξης είναι πιθανόν να οφείλεται σε μια σειρά από λόγους. Ο πλέον προφανής είναι η κακόπιστη άρνηση των φοροδιαφευγόντων να συμμορφωθούν με τις νόμιμες υποχρεώσεις τους και να συνεισφέρουν στο κράτος αυτό που οφείλουν ανάλογα με τη φοροδοτική τους ικανότητα. Αυτός ο προφανής λόγος συνιστά και τον πλέον απεχθή, καθώς κατ' ουσία πρόκειται για υπεξαίρεση ποσών έναντι του κοινωνικού συνόλου. Πώς θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί η περίπτωση αυτή; Ο μοναδικός τρόπος είναι με την ενεργοποίηση των φορολογικών υπηρεσιών. Αν γίνει κοινή συνείδηση ότι ο φορολογικός μηχανισμός γρήγορα και αποτελεσματικά ελέγχει τη φοροδιαφυγή, η φοροδιαφυγή θα καταστεί ασύμφορη και ο βαθμός φορολογικής συμμόρφωσης θα αυξηθεί. Όσο ο ελεγκτικός μηχανισμός δεν ανταποκρίνεται άμεσα και δεν παρακολουθεί αποτελεσματικά τους ρυθμούς της Αγοράς, τόσο η κακόπιστη φοροδιαφυγή θα συνεχίζει να ροκανίζει την κρατική δομή της κοινωνίας μας.

Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις νόμου και ουσία αβάσιμων καταλογισμών. Καταλογισμών που λαμβάνουν χώρα αναιτιολόγητα και χωρίς νομικό έρεισμα. Πρόκειται για τους καταλογισμούς που στη συνέχεια ακυρώνονται από τα διοικητικά δικαστήρια και το Συμβούλιο της Επικρατείας. Έτσι, θα ήταν εξαιρετικά χρήσιμο να γνωρίζουμε πόσοι και για ποια ποσά από τους οριστικούς καταλογισμούς των αριθμητικών δεδομένων που δόθηκαν στη δημοσιότητα, πράγματι άντεξαν στη δικαστική διάγνωση. Ποιο είναι το ποσοστό αυτών που επικυρώθηκαν δικαστικά έναντι αυτών που κατέπεσαν. Διότι, μόνο αν αποκτηθεί η κοινωνική συνείδηση ότι η φορολογική αρχή πράγματι είναι σε θέση να διαγνώσει νόμο και ουσία βάσιμα το φορολογικό περιστατικό και να καταλογίσει τον αναλογούντα σε αυτόν φόρο, θα περιοριστεί η φοροδιαφυγή. Άλλως, και για όσο χρονικό διάστημα μεγάλο ποσοστό των διοικητικών φορολογικών καταλογισμών εντέλει καταρρίπτονται δικαστικά, η εμπιστοσύνη των φορολογούμενων στη δράση της φορολογικής διοίκησης δεν εμπεδώνεται. Με περαιτέρω συνέπεια, η φορολογική συμμόρφωση να υστερεί έναντι του συνταγματικού θεσμικού της ρόλου.

Επομένως, καλή η δημοσίευση των αριθμητικών δεδομένων, αλλά για να επιτευχθεί καλύτερο αποτέλεσμα στο επίπεδο της φορολογικής συνείδησης και συμμόρφωσης, καλό θα ήταν να δοθούν στη δημοσιότητα και περαιτέρω δεδομένα. Ιδίως, δεδομένα που αφορούν στον χρόνο που έλαβαν χώρα οι ελεγκτικές επαληθεύσεις σε σχέση με την προθεσμία παραγραφής, στην τελική οριστικοποίηση των καταλογισμών αυτών μετά τη δικαστική τους διερεύνηση και στο τελικό ποσοστό εισπραξιμότητας σε σχέση με τα τυχόν ληφθέντα μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης. Και με βάση τα επιμέρους αυτά δεδομένα να εξεταστεί η αποτελεσματικότητα της φορολογικής διοίκησης.

Ασπασία Μάλλιου